

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 6, 18. marts 2021

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Opfølgende ukrudtsbekæmpelse i vintersæd
- Opfølgende ukrudtsbekæmpelse i frøgræs
- Skadelig jordpakning koster bundlinje
- Etabler faunastriber - insekterne og dyr bliver vilde med det!
- **REGLER OG TILSKUD**
- Kvælstofprognosen 2021

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Ukrudtsbestanden er meget varierende i vintersædsmarkerne. Generelt er der rigtig mange pæne marker med kun lidt ukrudt, men vi ser også nogle hvor ukrudtsbehandlingen i efteråret ikke har kunne holde bestanden nede. I denne udgave af TILVÆKST gennemgås ukrudtsstrategierne, se forslagene i **Opfølgende ukrudtsbekæmpelse i vintersæd**, men husk at sammenhold dosis med bestanden i netop din mark, måske skal der skrues lidt op eller ned.

Har du endnu ikke været ude med den første gødning, er det ved at være tid. Planlæg gerne en deling af gødningen, da det mindsker risikoen for lejesæd. En egentlig vækstregulering er endnu for tidlig. Rug er en undtagelse i forhold til deling af gødningen, da risikoen for melldrøjer øges, jo senere der køres i afgrøden, anbefalingen er derfor at være færdig med gødningstildelingerne til rugen, inden stadie 31 (dvs. inden første knæ kan mærkes).

Opfølgende ukrudtsbekæmpelse i vintersæd

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Efter et efterår, der bød på såning fra først i september til midt i oktober, er ukrudtstrykket meget varierende. Timing af efterårsbehandlinger ser ud til at være ret afgørende for god effekt i forgangne efterår. Vi ser både overraskende rene marker og det modsatte.

Udgangspunktet for tabellerne er efterårsbehandling med Boxer/Roxy, DFF/Legacy eller Mateno Duo. Hvis der er godt ryddet op fra efteråret med midler tilhørende disse resistensgrupper (N og F), kan man bruge midler fra resistensgruppe B uden den store risiko.

Hvornår skal der behandles? Det korte svar: Når det, man vil ramme, er fremspiret og i vækst. Især græsuksrudt er vigtigt at behandle, før det bliver for stort. Selv om en række midler angives at virke bedst ved 8-10 °C, er det som regel bedre at behandle tidligst muligt, så snart der er vækst og mens ukrudtet er småt, end at vente på højere temperaturer.

De rene hormonmidler, som Starane 333/Flurostar 180 bør dog gemmes til temperaturen er stabilt over 10-12 °C.

Også for blandingsprodukter som Pixxaro og Mustang Forte virker hormondelen bedst ved høje temperaturer. Men ofte vejer hensynet til at behandle ukrudtet, mens det er småt, højere end behovet for maksimal hormoneffekt.

Nattefrost ned til ca. -1 °C i følgende uges tid er sjældent problematisk, hvis man tager visse forholdsregler: Minimer antal midler i blandingen, undgå mangan-tilsætning og brug hellere sprede-klæbemiddel end olie af hensyn til afgrødeskånsomheden.

Billede 1 Behandling af hvede med Cossack OD (0,45 l/ha) og DFF (0,08) har virket fint på (ubehandlet) enårig rapgræs og stedmoder ved behandlingen d. 8.-2. 2020 selv om der efterfølgende blev køligt, med nattefrost. (Foto: Birgit Vestergård, SAGRO)

Nyt om resistensen. En ret dårlig nyhed er, at vi i 2020 så de første mere udbredte eksempler på resistens mod resistensklasse B i enårig rapgræs. Eksemplerne fra SAGROs område er fra grovfoderejendomme, hvor MaisTer har været brugt som eneste græsmiddel, og hvor der har været opløjet majs i en årrække. Eneste alternativ til "B-midlerne" mod enårig rapgræs i korn (og majs) er DFF. Heldigvis er DFF (resistensklasse F) brugt i stor stil i efterårets vintersædsbehandlinger, enten som rent middel eller som komponent i Mateno Duo. Denne nye resistens øger fokus på DFF som "resistensbryder". DFF må dog kun bruge 1 gang pr sæson.

Væselhale breder sig. Hvis du ikke mener at have væselhale i din vintersæd, bør du tjekke en ekstra gang. Ofte ses nyt ukrudt først i foragre. Her bør det fjernes, mens man kan, før det spreder sig ind i marken. Lug eller afsvid med glyfosat og omså med vårsæd, hvis der er for meget for lugning. De gængse løsninger har begrænset effekt som angivet i tabel 2.

Billede 2 Væselhale i hvede d. 9. marts 2021 efter behandling med 0,6 Mateno Duo + 0,6 Boxer ca en måned efter såning i efteråret. Bemærk de for væselhale typiske "totter". Her foreslår vi en løsning som nr 5 i tabel 1. OG: vårbyg med pløjning i 2022 (Foto: Birgit Vestergård, SAGRO).

Iblanding af flydende gødning- en nødløsning. Mod besværlige græsser, som f.eks. væselhale (i hvede) kan man overveje at forstærke effekten med tilsætning af 10 kg N i form af flydende gødning. Det øger typisk effekten af græsmidlerne med omkring 10 % men svider ofte kornet en del.

Iblanding af mangan. Mangan hæmmer angiveligt virkningen af ukrudtsmidlerne en smule. Vi anbefaler dog iblanding af 1 l flydende manganprodukt som hovedregel. Grunden er at god manganforsyning bl.a. øger planternes evne til at optage kvælstof.

Tabel 1. Opfølgende ukrudtsbehandling i vintersæd, mod *græsukrudt*: Ukrudt med max. 5-6 blade. Baseret på efterårsbehandling uden "minimidler". Priser fra Middeldatabasen. Der kan kombineres / følges op med midler mod bredbladet ukrudt fra tabel 2 - dog under hensyn til "minimiddelrestriktioner"

Afgrøde	Ukrudtsarter (fød skrift= god effekt)	Løsningsforslag, dosis/ha	Resistens-klasse	Prisniveau Kr./ha	Bemærkninger
1 Hvede, rug, tritcale	Enårig rapgræs, vindaks*, rajgræs*, korsblomstret, kamille	0,3-0,5 l Cossack OD + 0,5 l Renol	B	120-185	NB minimiddelrestriktion. Hvis der blandes med andre midler inkl. mangan, bruges klæbemiddel som additiv. Senest st. 32
2 Alle arter	Rajgræs*, vindaks*, enårig rapgræs, kamille, burresnerre, korsblomstret, hanekro	0,05-0,14 l Hussar Plus OD + 0,5 l Mero/Renol	B	75 – 185	NB i vinterbyg må max bruges 0,05 l Hussar Plus OD. NB minimiddelrestriktion. Hvis der blandes med andre midler inkl. mangan bruges klæbemiddel som additiv. Senest st. 32
3 Hvede, rug, tritcale	Gold og blød hejre, vindaks*, alm. rapgræs, rajgræs*, burresnerre, kamille, korsblomstret	110 g Broadway + 0,5 l PG26N Samt: 10-14 dage senere: 110 g Broadway + 0,5 l PG26N	B	275 (ekskl. udgift til ekstra udbringning)	
4 Hvede, rug, tritcale	Alm. rapgræs, flyvehavre, vindaks	0,12 kg Serrate + 0,5 l Renol	A+B	155	Senest st 32
5 Hvede, rug, tritcale	Væselhale	130 g Broadway + 0,7 l Atlantis OD + 0,5 l PGN26	B	400	NB Max 0,45 Atlantis OD i rug. NB minimiddelrestriktion. CA 60 % effect

*Ikke effekt på resistente bestande

Tabel 2 Opfølgende ukrudtsbehandling i vintersæd mod *bredbladet* ukrudt: Ukrudt med 5-6 blade. Der kan blandes/følges op med midler fra tabel 1 mod græsukrudt, vær dog opmærksom på "minimiddelrestriktioner" og tidspunkt for behandlingen. Priser fra middeldatabasen.dk. De nævnte løsninger er godkendt i alle arter af vintersæd.

Ukrudtsarter (fed skrift: god effekt)	Løsningsforslag, dosis/ha	Resistensklasse	Pris-niveau kr./ha	Bemærkninger
1 Kamille, hanekro, korsblomster	10 g Ally 20 SX + 0,15 l klæbemiddel eller 8 g Express Gold 33 SX + 0,15 l klæbemiddel	B	30	Anbefales kun hvor der er behandlet effektivt i efteråret med Boxer & DFF eller Mateno Duo NB Minimiddelrestriktion Vinterbyg senest st.30
2 Burresnerre, kamille, kornblomst, snerle-pileurt, korsblomster, fuglegræs*	0,4 l Mustang Forte	B + O	65	NB Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøde. Senest st. 32
3 Burresnerre, kamille, snerle-pileurt, hanekro, korsblomster, fuglegræs*	0,5 l Starane XL eller: 0,4 l Primus XL	B + O	75	Anbefales kun hvor der er behandlet effektivt i efteråret med Boxer & DFF eller Mateno Duo
4 Burresnerre, storkenæb, korsblomster, kamille, snerlepileurt, fuglegræs *	0,4 l Zypar	B + O	85	Anbefales kun hvor der er behandlet effektivt i efteråret med Boxer & DFF eller Mateno Duo
5 Burresnerre, storkenæb, hanekro, fuglegræs, snerlepileurt, kornblomst, korsblomster	0,25-0,35 l Pixxaro + 0,15 l sprede-klæbemiddel	O	110-150	Indtil st. 29: max 0,25 l/ha.

*Virker ikke på resistente bestande

Tabel 3 Opfølgende ukrudtsbehandling, eksempel mod *både græs- og bredbladet ukrudt*. Der er mange andre kombinationsmuligheder, men vær opmærksom på Minimiddel-restriktioner. Nedenstående eksempler er meget bredtvirkende.

Afgrøder	Løsningsforslag, dosis/ha	Resistensklasse	Prisniveau, Kr./ha	Bemærkninger
Alle arter af vintersæd	0,03-0,05 l Hussar Plus OD+ 0,2-0,3 l Pixxaro + 0,15 l sprede-klæbemiddel	B + O	125-190	Højeste dosis Pixxaro ved resistente fuglegræs (max 0,25 l/ha før st 29). Højeste dosis Hussar ved rajgræs* eller enårig rapgræs**. Senest st. 32
Vinterhvede, rug og triticale	0,3 - 0,5 l Cossack OD + 0,2-0,3 l Pixxaro + 0,15 l sprede-klæbemiddel	B + O	145-240	Højeste dosis Pixxaro ved resistente fuglegræs (max 0,25 l/ha før st 29). Højeste dosis Cossack OD mod rajgræs* eller gengroede enårig rapgræs.

*Virker ikke på resistente bestande.

** I hvede, rug og triticale bruges Cossack OD som basismiddel mod enårig rapgræs.

Opfølgende ukrudtsbekæmpelse i frøgræs

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Hvor meget og hvornår?

Ofte ses ukrudt i pletter eller striber i frømarker, fx efter sidste års halm eller i kørespor. Overvej, om der kan plet/område-behandles, evt. med højere dosis her i forhold til resten marken. I tabel 4 gennemgås mulige løsninger.

Tidspunkt for behandling afhænger af middelvalget: Primus/Saracen virker ved få grader, mens hormonmidlerne, især Ariane og Flurostar 180 virker bedst ved temperaturer over 12-15 °C. (Andre "rene" Starane-midler er ikke godkendt i frøgræs).

OBS på godkendelser

Rigtig mange af løsningerne til frøgræs er godkendt til "Mindre Anvendelse". Husk da at gemme godkendelsesteksten. Hvis du desuden noterer registreringsnummeret på det anvendte middel i sprøjtejournalen, kan du til enhver tid dokumentere, at midlet må bruges i dit frøgræs. **Liste over Mindre anvendelse (M.A.)-godkendelser i frøgræs ses her.**

Tabel 4 Ukrudt i frøgræs. Priser ifølge middeldatabasen. Bemærk at nogle midler er til mindre anvendelse (M.A.)

Arter	Ukrudtsarter (Fød skrift= god effekt)	Løsningsforslag Dosis/ha	Prisniveau Kr./ha	Bemærkninger
Alle arter af græs	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, hønsetarm, fuglegræs*	0,08 l Primus	145	Virkning ret uafhængig af temperatur
M.A.: Alm. rajgræs	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, hønsetarm, storkenæb, fuglegræs	0,75 l Mustang Forte	125	Senest st 32. OBS begrænsninger vedr. halm og efterfølgende afgrøde
Alle arter af græs	Kamille, korsblomster, burresnerre, fuglegræs*	0,75 l Primus XL	135	I 2. års marker op til 1 l/ha
M.A.: Alm. rajgræs, strandsvingel, rødsvingel og engrapgræs	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, storkenæb, fuglegræs*	0,75- 1,0 l Zypar	160-210	Senest st. 32. Ikke i efterårsudlæg. Højeste dosis mod storkenæb. Halm må ikke opfodres
Alle arter af græs	Skræppe, fuglegræs	1,5 l/ha Flurostar 180	230	Ikke i første års marker. Når skræpper er i god vækst og er 15-20 cm høje. I 1.-årsmarker max. 1,5 l/ha
Alle arter af græs	Resistente fuglegræs, burresnerre, haremad, hønsetarm, kamille, storkenæb	2,5-3,0 l Ariane FGS	390-460	Ikke i efterårsudlæg. I 1.-års marker max 2,5 l/ha
M.A.: Alm. rajgræs, strandsvingel, hundegræs	Flyvehavre, vindaks, hanespore, alm. rapgræs, agerrævehale	0,5-1,0 l Primera Super + 0,15 l Spredet-klæbemiddel	110-215	OBS Græseffekt! Vurder dosis i forhold til aktuel sort og ukrudtsart

*virker ikke mod ALS-resistente bestande

Skadelig jordpakning koster bundlinje

Af planterådgiver Jens Peder Pedersen

Det er sæson for færdsel i marken, og det betyder, det også er sæson for skadelig jordpakning. Skadelig jordpakning koster udbytte, da det hæmmer planternes udvikling på flere parametre. Der er flere måder at imødekomme effekten af skadelig jordpakning på, men for at nå i mål med de rigtige tiltag, er det ofte nødvendigt at få fat i en ekspert. Måske har du læst artiklerne i bladet Agro, som er skrevet af netop sådan en ekspert fra SAGRO, nemlig Kirstine Damgaard Petersen.

Det er en god ide at sikre sig data fra kørsler i marken, mens man er der, enten ved at registrere kørslerne i Farmtracking eller en markbog, med en note om maskine type og data samt dækmontering og dæktryk. Samtidig er det en god ide, hvis man har en brovægt, at veje sine sæt aksel for aksel. Disse data kan give en selv en aha oplevelse, og måske skal man kigge på, hvad traktoren er godkendt til? Men akselvægten, dæktryk og dækmonteringen spiller en vigtig rolle ift. skadelig jordpakning. Det er nu data let kan opsamles, og bruger man 5 min. nu, har man de rigtige data, når man skal lave en handlingsplan.

Kontakt Kirstine Damgaard Petersen, mail: kdp@sagro.dk eller mobil 2557 9864, hvis du vil hører mere.

Billede 3 I denne vinterrapsmark har kørsel med tunge køretøjer hæmmet plantevæksten (foto: Kirstine Damgaard Petersen, SAGRO).

Etabler faunastriber – insekterne og dyr bliver vilde med det!

Af naturrådgiver Nicolai Smed Kjær

Faunastriber er et projekt, hvor lokale landmænd i samarbejde med grønne organisationer og kommuner etablerer levesteder i og ved marken til gavn for insekt- og dyrelivet. Kommunen betaler frøene, som landmand betaler du kun for etableringen.

Faunastriberne sås i og ved landmandens marker, med forskellige planter, blandt andet rødkløver, honningurt, boghvede, solsikke og cikorie, så insekter, bier, fugle og dyr kan finde føde, bygge rede, søge skjul og yngle.

Det er den enkelte landmand, der lægger jord til og betaler for etableringen af faunastriberne, mens frøene betales af den lokale kommune. Prisen for 800 meter faunastriber i 3 meters bredde fordelt på maks. fire lokaliteter (inkl. frø) = 1.200 kr. + moms.

Som landmand frygter du måske udbyttetab, mindre harmoniareal og N-kvote, ekstra omkostninger, at det er praktisk svært, at ukrudtet tager magten, papirmæssigt bøvler eller at reglerne brydes. Alt dette er fejlet at bordet med etableringen af faunastriber, din EU-ansøgning skal ikke ændres. Så det er win-win for både dig som landmand og for naturen.

Markvildtstiltag som faunastriber, faunapletter, vildtstriber, barjords-striber, insektvolde og lærkepletter giver bedre betingelser for flora og fauna - og øger dermed biodiversiteten i agerlandet. Håbet er, at man i landmændenes erfaringsgrupper fremover ikke bare snakker om penge, hektar og kilo mælk, men også om de insekter og blomster, der nu kommer på markerne, og som er til gavn for os alle. HUSK at Faunastriben helst skal blive liggende mindst 2 år for at skabe optimale betingelser for insekter og dyr.

Læs mere og tilmeld dig her

REGLER OG TILSKUD

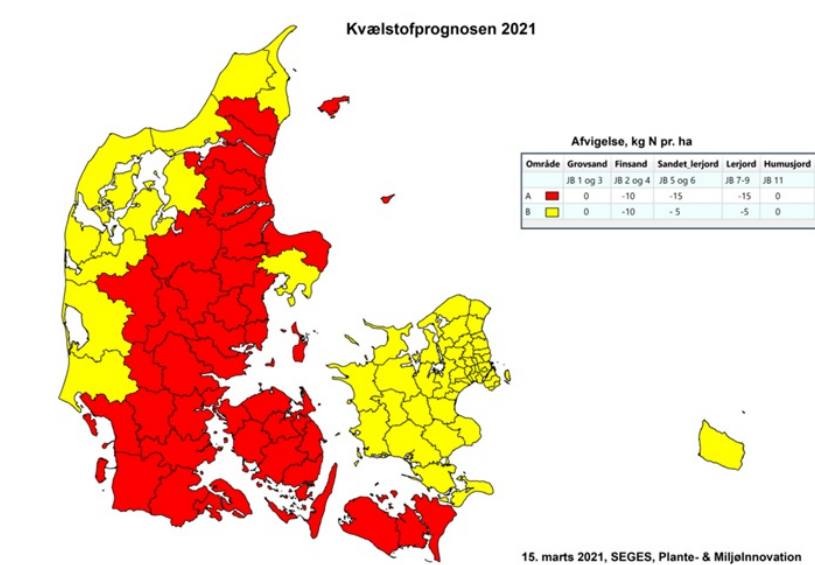
Kvælstofprognosen 2021

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Årets kvælstofprognose er blevet offentliggjort. Da det har regnet mindre end gennemsnitligt fra september til februar, har N-min indholdet været højere end gennemsnitligt i jorden i februar. Det betyder at kvælstofprognosen er negativ

for JB 2 og 5-9, se de præcise værdier i figur 1 og tabel 5. Dermed må der bruges mindre kvælstof på disse jordtyper end hvad kvoteberegningen har vist, indtil nu. Kvælstofprognosen gælder kun for marker med vinterkorn samt vårsåede afgrøder. Den gælder således ikke for f.eks. hverken vinterraps eller frøgræs.

Er du i tvivl om hvor meget det betyder for din kvotes, så kontakt din planterådgiver, der kan lave en eksakt beregning for din ejendom.

Figur 1 I område A (røde kommuner) har nedbøren ligget 122 mm under gennemsnittet for de sidste 10 år. I område B (gule kommuner) har nedbøren ligget 54 mm under gennemsnittet (kilde: SEGES).

Tabel 5 Kvælstofprognosen 2021. Afvigelser fra det normale behov for tilførsel af kvælstof, kg N pr. ha. Område A og B er vist på kortet og i kommunetabellen.

Område	Grovsand JB 1 og 3	Finsand JB 2 og 4	Sandblandet lerjord JB 5 og 6	Lerjord JB 7-9	Humusjord JB 11
Område A (rød)	0	-10	-15	-15	0
Område B (gul)	0	-10	-5	-5	0